

SA ARCHIMEDES
EUROOPA LIIDU INNOVATSIOONIKESKUS

innovaatika

U U D I S E D

6. raamprogrammi esimesed konkursid on jõudnud lõppfaasi. Lühikokkuvõtet 6RP esimesest poolaastast tervikuna ja lähemalt prioriteetidest *LifeSciHealth*, *IST* ja *Food* võib lugeda käesolevast lehest.

Avanenud on rida uusi 6RP projektikonkursse, mille lõpptähtaeg on sügisel. Tutvustame *LifeSciHealth*, *IST* ja *Aerospace* prioriteetide uusi konkursse.

Euroopa suurim grandifot ning teaduspoliitilisi uudiseid ja suundumisi kajastav portaal *ResearchResearch.com* on nüüd avatud ka Eesti teadlastele ja innovaatikutele. Lähemalt lk 9.

15. augustil toimunud Teadus- ja Arendusnõukogu (TAN) istungil käsitleti nõukogu rolli teadmispõhise majanduse arendamisel Eestis. Lähemalt lk 2.

4. septembril algusega kell 10.00 toimub Tartus EPMÜ peahoones (Kreutzwaldi 64) EL 6RPi keskkonnaprojektide teise konkursi infopäev.

Traditsiooniline konverents IST2003 koos Euroopa Investeerimisfoorumiga toimub septembri lõpus-oktoobri alguses Milaanos. Lähemalt lk 8-9.

SISU

TANi tööst	2
Osalusest Euroopa programmides	3-5
Uued 6RP konkursid	6-7
IST2003 ja Euroopa Investeerimisfoorum	8-9
Teaduse (rahastamise) infovärv	9
Osalusest Euroopa programmides	10-11
6RP kontaktisikud	12

Lp **innovaatika** lugeja!

EL teaduse ja tehnoloogilise arendustegevuse 6. raamprogrammi enamikus valdkondadest on esimese ringi konkurside taotluste hindamine jõudnud lõppfaasi: välja on selgitatud need projektid, milledega alustatakse läbirääkimisi (nn priority list). Andmed tulemustest ei ole täielikud ega ametlikud, mistõttu järeldusi on veel vara teha. Küll on selge, kus meie esindatus nõrgaks jäi. Selge on ka väga aktiivne osalus IST valdkonnas. Lühike analüüs on ära toodud lk 3.

Meie momendi aktuaalseim probleem on ühinemine Euroopa Liiduga. Tuleb tõdeda, et raamprogrammide kaudu on teadlased juba ammu euroliidus ja küllap on neil ka otsus langetatud.

Huviga jälgime, kuidas arenevad ühiskondliku leppe sõlmimine ja valitsuse poolt koostatav dokument "Eesti edu 2014". Meie ootused on suured, sest üleminek teadmispõhisele majandusele ja ühiskonnakorraldusele ning joondumine Lissaboni strateegiaga seab uude valgusesse nii hariduse kui teaduse. Nende ootustega alustamegi hooaega!

Edu kõigile!

SA Archimedes Tartu kontori uus aadress on Väike-Turu 8

Alates augustikuust on EL teadus- ja arendustegevuse 6. raamprogrammi kontaktpunkti aadress:

Väike-Turu 8, 51013 Tartu

Kõik telefoninumbrid ja e-posti aadressid jäävad endisteks. Vt. ka veebilehelt www.irc.ee uudiste rubriigist.

Uus avar kontor asub Emajõe ääres, trükikoja "Triip" juurdeehitatud kolmandal korrusel. Kesklinna poolt vaadatuna jääb ta Tartu turust paremale. Tegemist on kesklinna lähedal asuva perspektiivse rajooniga, mida linn asub kõige lähemal ajal välja arendama. Näiteks on sinna veekeskuse "Aura" lähedale kavandatud "Ahhaa!" keskuse kompleks.

All: "Triibu" Trükimaja.

uudiseid eestist

Teadus- ja Arendusnõukogu uus koosseis

Seoses valitsuse vahetusega asendused Teadus- ja Arendusnõukogus Vabariigi Valitsusse kuuluvad liikmed (VV korraldus nr 772 10.06.03).

Teadus- ja Arendusnõukogu koosseisu kuuluvad: Toivo Maimets - Haridus- ja teadusminister, Meelis Atonen - Majandus- ja kommunikatsiooniminister, Tõnis Palts - Rahandusminister, Jaak Aaviksoo - Tartu Ülikooli rektor, Jüri Engelbrecht - Eesti Teaduste Akadeemia president, Andres Keevallik - Tallinna Tehnikaülikooli rektor, Mart Saarma - Helsingi Ülikooli Biotehnoloogia Instituudi direktor, Aatto Prihti - Soome Riikliku Teadus- ja Arendusfondi Sitra president, Veiko Sepp - Ericsson Eesti AS peadirektor, Toomas Luman - Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse esimees, Nils Otto Taube - Taube Hodson Stonex Partners, investor.

Teadus- ja Arendusnõukogu istung 12. juunil 2003

Teadus- ja Arendusnõukogu (TAN) uue koosseisu esimesel istungil arutati TANi tööd eelneval perioodil, olukorda riigis (ettekandja peaminister), Eesti teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni finantseerimissüsteemi evalvatsiooni ning TANi 2003. aasta töökava.

Istungil kerkisid teravalt päevakorda TANi roll ja funktsioonid. Sõnavõtnute seisukohtadest selgus, et praeguse olukorraga ei olda eriti rahul. Järgnenud arutelu tulemuseks oli otsus täpsemalt määratleda TANi koht meie teaduskorralduses.

Konkreetselt otsustati

Moodustada *ad hoc* grupp, mis koostab koos peaministriga augustis toimuvaks järgmiseks TAN-i koosolekuks dokumendi, kus on paika pandud, milline peaks olema TANi roll, funktsioonid, käsitletavad teemad ning tema seosed poliitilise otsustusprotsessi ja haldussüsteemiga.

Ka peaministri ettekande arutelu tuli kõneks TANi roll ja funktsioonid. Peaminister tahaks küsida TANi liikmetelt, kuidas edasi minna. Kuna olemasoleva olukorra suhtes on rahulolematust, siis on ka Valitsusel vaja tuge ja selgust, kuidas edasi liikuda. Arutluse all olid ka erinevad olemasolevad strateegiad ning institutsioonid, kes nende loomisel kaasa on löönud.

Koosoleku viimasel punktil käsitleti Manchesteri ülikooli uurimisrühma PREST (Policy Research in Engineering, Science & Technology) Eesti T&A&I süsteemi evalvatsiooni tulemusi. PREST, kes võitis HTMi poolt väljakuulutatud avaliku konkursi, on viinud läbi hulgaliselt uuringuid paljudes EL riikides, sh ka Soomes.

Täies mahus istungi protokoll on võimalik lugeda TANi veebileheküljelt: <http://www.tan.ee/>.

Teadus- ja Arendusnõukogu istung 15. augustil 2003

15. augustil kogunenud Teadus- ja Arendusnõukogu (TAN) istungil käsitleti nõukogu rolli teadmistepõhise majanduse arendamisel Eestis.

TANi eelmisel istungil otsustati luua peaministri juurde töögrupp, mis täpsustab TANi ülesandeid ja seoseid poliitilise otsustusprotsessiga. Istungil tutvustas peaminister Juhan Parts nõukogu liikmetele töögrupi ideekavandit ning palus TANi liikmetel esitada oma seisukohad valitsuse koalitsioonileppes üheks põhiprioriteediks seatud teadmistepõhise majandusarengu suunamiseks. Selle tegevuse alusdokumendina koostati ideekavand Eesti Edu 2014 (EE2014).

TAN toetas Eesti Edu 2014 strateegilist algatust ja vastava protsessi käivitamist, samuti toetati EE2014 ideekavandi põhiseisukohti.

TAN näeb EE2014 Vabariigi Valitsuse strateegilise algatusena, mis seostub teiste visioonidega ühiskonna arengust, sh ühiskondliku leppe koostamise protsessiga.

EE2014 sündis peaminister Partsi poolt juhitud töögrupis lähtuvalt viimastel aastatel ühiskonnas kujunenud ühisarusaamast, et Eesti vajab laiapõhjalist visiooni tulevase edu tagamiseks laienenud Euroopas. Tekkiv visioon võtab arvesse kõiki hetkel toimuvaid ühiskondliku diskussiooni protsesse, kujundades neile Eesti poliitilises ja haldussüsteemis konkreetse rakendusmehhanismi.

EE2014 on sisendiks ministeeriumitele nende strateegiliste arengukavade väljatöötamisele ja täiendamisele, erinevate valdkonnastrateegiate ja riigi arengukavade koostamisel ja edasiarendamisel, samuti valitsusele ja Riigikogule eelarvestrateegia prioriteetide määratlemisel. Põhieesmärgiks on tagada Eesti inimeste heaolu teadmistepõhise ühiskonna ja rahva sotsiaalse kindlustunde tagamise kaudu. Selle saavutamise vahendina võetakse sihiks kahekordistada rahvuslik rikkus aastaks 2014.

TANi liikmed esitavad omapoolsed märkused ja täiendustepanekud EE2014 välja töötavale töögrupile hiljemalt 19. augustiks. EE2014 ideekavand ja TAN ülesannete määratluse dokument peaks lõplikult valmima septembri lõpuks, ning seejärel tutvustab seda laiemale avalikkusele ka projekti ellukutsuja, peaminister Juhan Parts. Ideekavand pannakse tutvumiseks TANi koduleheküljele (www.tan.ee).

TAN on Vabariigi Valitsuse juures asuv kogu, kes nõustab valitsust teadus- ja arendustegevuse strateegia küsimustes ning suunab seeläbi rahvusliku teaduse ning innovatsiooni arengut. Samuti nõustab TAN Vabariigi Valitsust riigieelarve eelnõu kujundamisel teadus- ja arendustegevuseks ettenähtud summade osas. TANi esimees on peaminister Juhan Parts.

6rp: esimesed kokkuvõtted

EL teaduse ja tehnoloogilise arendustegevuse 6RP esimesed tulemused

11.–13. novembril avakonverentsiga käivitunud EL teaduse ja tehnoloogilise arendustegevuse 6. raamprogrammi (6RP) esimesed projektikonkursid kuulutati välja 17. detsembril 2002. a. 6RP 17,5 miljardi euro, suurusest kogueelarvest on plaanitud esimesel aastal välja jagada kolmandik.

Tänu uute suure eelarvega projektitüüpide (integreeritud projektid ning tipptheadmiste võrgustikud) lisandumisega oli juba 6RP algul teada, et iga programmi erinevatel temaatilistel alamsuundadel saavad rahastuse 1-2 projekti. Seega omandas projekti konsortsiumi koosseis erilise tähenduse. Tähtsaks sai õige partnerite valik.

Sellele vaatamata oli 10000 projekti taotlejale üle Euroopa ebameeldivaks üllatuseks see, et neist vaid veerand osutus esimesel projektikonkursil edukaks. Kui Euroopas toimuvate projektikonkurside keskmine edukuse määr küünib tavaliselt 30-40%, siis 6RP esimesed tulemused ei küüni selle lähedalegi. Näiteks vähiuuringute projektitaotluste edukuse määr oli 15%.

Samu tendentse näitavad ka Eesti andmed. Võrreldes 5RPga on osalemise aktiivsus kasvanud. 5RP esimesel projektikonkursile oli Eesti osalusega 125 projekti, 6RP puhul on see seni (andmed teada osaselt) 183. Ettearvatult olid aktiivsemad Eesti prioriteetsuundade teadlased, biotehnoloogia ja genoomika, nanotehnoloogia ja infotehnoloogia programmide taotlused moodustasid 66% kõigist taotlustest (sama tendents iseloomustab Euroopat tervikuna, samuti katavad nende programmide eelarved ca 40% 6RP kogueelarvest). Kuigi enim projekte esitati infotehnoloogia valdkonnast (56), oli kõrgeim edukuse määr eluteaduste projektides (21%). Samas tundus just viimases programmis konkurents eriti kõrge olevat. Infotehnoloogia alaste projektide edukuse määr oli 8,9%, samas edukates projektides sõelale jäänute valik oli suhteliselt juhuslik. Keskmine edukuse määr Eesti osalusega projektidel on 14,7% (5RP puhul 25,6%).

Partnerite arv projektis sõltus projekti tüübist, integreeritud projektide puhul kõikus see 17–26, tipptheadmiste võrgustike puhul 24–92 partneri vahel, STREP (fokuseeritud T&A tegevused) puhul oli keskmine partnerite arv 10–12 ringis ning SSA (spetsiaalsed toetavad tegevused) puhul 11–12 ringis.

Kui vaadelda esimesi konkursi tulemusi lähtudes rahalisest aspektist, siis toetudes olemasolevatele andmetele (mitteräielikud andmed, enne lepingute sõlmimist), saame väita, et esimeses konkursides voorus õnnestub teaduse toetamiseks Eestisse sisse tuua ca 5 milj euro (78 milj EEK).

Ülle Must
SA Archimedes
6RP kontaktorganisatsiooni
juhataja

Eesti osalemine eContenti programmis - senised tulemused

eContenti programm on Euroopa Liidu sihtprogramm, mis toetab eelkõige avaliku sektori teabele juurdepääsu ja selle teabe hõlpsamat kasutamist, eri keeltes ja eri kultuuride jaoks infosisu loomist ning digitaalse infosisu turu arendamist. Programm käivitus juba 2001 aastal, kuid Eesti assotsieerunud programmiga 2002 aasta septembris, kus sisuliselt pool programmi kestusest oli jäänud seljataha. Kokku on eContenti programmis ette nähtud neli projektikonkursi, millest 2002 sügiseks olid sulgunud kaks.

Assotsieerumise hetkel jäi eContenti programmi veel ligi 50 miljonit eurot, mis kuulusid väljajagamisele kahe järgneva, s.o. kolmanda ning neljanda projektikonkursi kutse raames.

Täna võib juba öelda, et Eestit on programmis osalemisel saatnud edu. Kolmanda projektikonkursi sulgemise hetkeks on Eestil 2 edukat projekti, milles osaletakse partnerina. Lisaks sellele on läbirääkimiste faasis veel üks eContenti projekt, mille tulemused peaksid olema lõplikult selged paari järgneva kuu lõikes. Kokku on Eesti organisatsioonidel hetke seisuga lootust saada Euroopast kaasfinantseeringut ligi 5 miljoni krooni ulatuses.

Siiani on Eesti osalusel eContenti programmi esitatud 13 projekti, millele lisanduvad veel mõned projektid, mida on võimalik esitada jooksvalt ning mille osas kontaktpunktini terviklikku infot veel laekunud ei ole.

Lisaks on võimalus edukust veelgi kasvatada eelseisvas neljandas projektikonkursi kutses, mis avaneb 15. detsembril 2003 ning sulgub 26. märtsil 2004. Jooksvalt on võimalik programmi esitada ideetaseme ehk teostatavuse projekte (*feasibility*). Viimaste eelis seisneb selles, et tegemist on väikesemastaapsete projektidega, mis sobivad hästi Eesti ettevõtetele ja organisatsioonidele nõutava 50% kaasfinantseeringu nõuet silmas pidades.

Lähem info eContenti programmi kohta www.irc.ee

Tarmo Pihl
IST ja eContenti NCP

6rp: esimesed kokkuvõtted

Eesti organisatsioonid IST programmis - esmased tulemused

SA Archimedes IST valdkonna kontaktpunkti jõudsid mitteametlikud andmed IST programmi (6 RP alaosa, eelarvega 3,8 mld eurot) esimese projektikonkursi (eelarve ca 1 mld eurot) tulemustest. Andmed on mitteametlikud seetõttu, et edukate taotlejatega läbirääkimised Brüsselis alles kestavad ning kuni läbirääkimiste lõppemiseni ning lepingute sõlmimiseni ei ole võimalik antud tulemusi päris lõplikult lugeda. Samuti ei ole kontaktpunktil võimalik avaldada edukate organisatsioonide nimesid, kuna tegemist on hetkel delikaatse infoga.

Eesti koordinaatori või partneri osalusel läks IST programmi esimesse vooru kokku 56 taotlust, nendest 9 läbisid hindamiskünnise ehk jõudsid finantseerimise pingeritta. Antud üheksast taotlusest asetusid viis taotlust edetabelis piisavalt kõrgele, et mahtuda konkursi eelarvevõimaluste sisse. See tähendab ühtlasi seda, et 5 Eesti partneri osalusega IST taotlust on hetkel Euroopa Komisjoniga läbirääkimiste faasis ning nende võimalused saada finantseeringut IST programmist väga suured. Kaks nimetatud viiest projektist kuuluvad nn uute instrumentide hulka, mis sisuliselt tähendab Eesti partneritele võimalust osaleda ambitsioonikates suurprojektides, kus on esindatud Euroopa juhtivad tehnoloogiafirmad ning teadlased. Üks mainitud projektidest on integreeritud projekt kogueelarvega 20 miljonit eurot ning partnerite arvuga 26, mille eesmärgiks on standardite loomine turvalise andmevahetusarhitektuuri väljaarendamiseks e-valitsuse mobiilsete teenuste valdkonnas. Teine mainitud projekt on tippteadmiste võrgustik ehk akadeemilise suunitlusega koostöövõrgustik peamiselt ülikoolide ja uurimisasutuste vahel. Projekti temaatika kuulub robotika valdkonda ning projekti aastane finantseerimismaht küünib 4 miljoni euroni. Finantseerimist saavad ka ilmselt üks kultuuriväärtuste digitaaliseerimist puudutav projekt, e-õppeplatvormi arendav projekt ning rahvusliku kontaktpunkti tegevust toetav projekt.

Ülejäänud neljast finantseerimisotsusest välja jäänud projektist valiti üks reservnimekirja, mis tähendab teoreetilist võimalust jõuda läbirääkimistele juhul, kui mõnel edukal projektil läbirääkimised Euroopa Komisjoniga luhtuvad. Seda, kas projekt osutub finantseeritavaks või mitte, saab ilmselt lõplikult teada oktoobris-novembris. Järelejäänud hindamiskünnise ületanud kolm projekti tunnistati ebaedukateks ning finantseerimiskõlblikuks ei osutunud.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et esimese projektikonkursi tulemustest võib välja lugeda konkurentsi hüppelist suurenemist võrreldes 5. raamprogrammiga. Eesti poolelt osutusid edukaks vaid kümnendik kõikidest taotlustest. Samas on suurenenud Eesti organisatsioonide poolt raamprogrammist saadavad summad (esimeses voorus

võidetud kuni 8 miljonit krooni), mis viib lootusele, et suuremate rahade ning tõsiseltvõetavate konsortsiumite puhul sünnivad ka paremad tulemused. Siiski on veel vara teha kaugeleulatuvaid järeldusi, kuna tegu on vaid esimese konkursiga ning ees seisab veel vähemalt viis konkursi kolme järgneva aasta jooksul. Üks on samas kindel, erinevalt 5. raamprogrammist on madala kvaliteediga projektidel minimaalsed võimalused jõuda lõppvooruni, mistõttu projektide ettevalmistamisel peaks senisest enam kaasama spetsialistide, sh SA Archimedes konsultantide abi.

Ühtlasi tuleme meelde, et käivitunud on juba ka teine projektikonkursi kutse, mis sulgub juba 15. oktoobril 2003.

Tarmo Pihl
IST NCP

6. raamprogrammi *LifeSciHealth* valdkonna 1. projektikonkursi tulemustest

6. raamprogrammi 1. temaatilise valdkonna "Eluteadused, tervishoiule suunatud genoomikateadus ja biotehnoloogia" esimene projektikonkurs (FP6-2002-*LifeSciHealth*, tähtaeg 25. märts) on jõudnud läbirääkimiste faasi ja rääkida saab esimestest ligikaudsetest tulemustest.

Konkursiks planeeritud eelarve (kokku 513 miljonit eurot) oli enne konkursi indikatiivselt alateemade vahel jagatud järgmiselt:

1. Genoomika edendamine ja rakendamine tervise heaks

1.1. Fundamentaaluuringud kõigi organismide funktsionaalse genoomika arendamiseks - 121 miljonit eurot;

1.2. Teadmiste ja tehnoloogiate rakendamine genoomikas ja tervisele orienteeritud biotehnoloogias - 116 miljonit eurot;

2. Võitlus peamiste haiguste vastu:

2.1. Rakendusliku genoomika kasutamine arstiteaduses ja tehnoloogiates - 109 miljonit eurot;

2.2. Võitlus vähi vastu - 92 miljonit eurot;

2.3. Vaesusest tingitud edasiantavate haiguste leviku pidurdamine - 75 miljonit eurot;

3. Horisontaalsed eritoetustegevused (SSA) kogu prioriteedi temaatika piires - ~1,5–2% kogu konkursi eelarvest.

Vastavalt konkursi tulemustele ja taotluste kvaliteedile tehakse sellesse jaotusesse hindamise käigus korrekture.

6rp: esimesed kokkuvõtted

Hindamiskriteeriumid.

Sõltumatud evalvaatorid hindasid projekte 6 kriteeriumi alusel, iga kriteeriumi puhul on määratud võimalik maksimaalne punktihulk ja minimaalne punktihulk, et projekti hindamine jätkuks. Niipea, kui mõnes kriteeriumis jääb hinne allapoole nõutavat künnist, katkestatakse hindamine. Kriteeriumid on veidi erinevalt olenevalt kasutatud projekti tüübist (vt tööprogramm), aga põhimõtteliselt on kaetud järgmised punktid (pallid vastavalt Integreeritud Projekti nõudmistele): vastavus konkursi ja tööprogrammi eesmärkidele (künnis 3/ maksimaalne 5), projekti potentsiaalne mõju (3/5), teaduslik-tehniline tase (4/5), konsortsiumi koosseis (3/5), projekti juhtimise kvaliteet (3/5), ressursside kasutamine (3/5). Lisaks sellele tehti otsus selle kohta, kas taotlus vajab eetikakomisjoni poolset läbivaatust. Viimane määrati 30-le projektile ja see toimus juuli teises pooles.

Üldine info konkursi tulemuse kohta.

Konkursile laekus kokku 522 taotlust, millest 33 ei vastanud konkursi tingimustele. Hindamisele läks 489 taotlust, millest 347 ei saavutanud mõnes hindamiskriteeriumis nõutud punktisummat ja jäeti edasisest hindamisest kõrvale. Lõplikku pingeritta pääses 142 taotlust (27,2%). Kuna küsitavad rahasummad ületavad tunduvalt planeeritud, siis on reservnimekirja jäänud taotlejatel küllaltki väike võimalus rahastamisele. Seega võib esialgu edukateks pidada ainult läbiraakimise voo pääsenuid ja esialgseks eduprotsendiks 22,2%. Lõplikest tulemustest võib rääkida alles siis kui läbiraakimised lõppenud ja lepingud sõlmitud.

Temaatilisel esitati kõige rohkem taotlusi teemade 2.1 (126) ja 2.2 (124) alt, kust läbiraakimise voo pääses vastavalt 30 (23,8%) ja 19 (15,3%) projekti. Viimasest madalam eduprotsent oli veel ainult horisontaalsete eritoetustegevuste (SSA) taotlustel - esitatud 32 taotlusest pääses läbiraakimisele vaid 4 (12,5%). Keskmiselt esitati iga tööprogrammis toodud teema kohta 3,6 taotlust, aga realselt jagunesid taotlused teemade vahel väga ebahühtlaselt. Juba sellest kõige üldisemastki statistikast võib järeldada, et konkureerimas ei olnud mitte ainult ühel teemal esitatud projektid, vaid omavahel konkureerisid ka teemad ja selle tulemusena jäävad ilmselt mõned teemad rahastuse esimesel ringil sootuks kõrvale. Kuigi Euroopa Komisjoni poolt on korduvalt rõhutatud, et juba tööprogrammides olnud teemad 6. raamprogrammi jooksul uuesti konkursile ei tule, siis on nüüd olnud kuulda, et esimestel konkurssidel katmata jäänud teemad võivad modifitseeritud kujul uuesti tööprogrammidesse jõuda alates 3. konkursist. Midagi konkreetset ei saa ka katteta jäänud teemade kohta öelda enne kui läbiraakimise voo on lõppenud.

Projektitüüpidest.

522 esitatud taotlusest leidsid laialdast kasutust uued projektitüübid. Neid oli üle poolte - 66 Tipteadmiste

võrgustikku (NoE) ja 210 integreeritud projekti (IP). Kõige rohkem oligi taotlusi integreeritud projektidele ja sihtotstarbelistele eriprojektidele (STREP) 172. Viimased olid ka kõige edukamad - läbiraakimise nimekirja jõudis 44 STREPi (25,6%).

Künnise ületanud projektides on keskmiselt 17,5 partnerit (NoE 45,6; IP 22,5; STREP 6,0). Kokku taotletakse 1,64 miljardi euro suurust toetust - keskmiselt 8,9 miljonit projekti kohta (NoE 17,7 miljonit, IP 15,2 miljonit, STREP 2,9 miljonit).

Läbiraakimise voo pääsenud projektide rahaline seis - IP-dele taotletakse kokku 622 miljonit eurot - Euroopa Komisjoni poolne soovituslik summa on 379 miljonit, NoE-del vastavalt 299 ja 123 miljonit, STREP-idel 127 ja 98 miljonit eurot. Seega praktiliselt kõigi projektide eelarved lähevad kärpimisele vähemalt kolmandiku võrra.

SME-sid on kõige enam kaasatud IP-desse (187), NoE-desse (128) ja STREP-idesse (92). 13% osalejatest olid SME-d - esialgsete planeeringute kohaselt läheb neile 8% kogu eelarvest ja 82% kogu eelarvest läheb taotlustele, kuhu on kaasatud vähemalt üks SME.

Lühikokkuvõte Eesti osalusest ja esialgsetest tulemustest.

Kandidaatriikidest on künnise ületanud projektides kõige enam on partnereid Poolast (31), Ungarist (27) ja Tšehhist (23) - neile järgneb neljandana Eesti 12 projektiga (Lätil 1, Leedul 2 projekti). Läbiraakimiseni jõudnud projektide seas on Eesti partneritega taotlusi 7 (Poola 19, Ungari 15, Tšehhi 10, Leedu 1, Läti 0). Kokku esitati Eesti osalusega taotlusi 33, mitte üheski neist ei ole Eesti partner koordinaatoriks. Rohkem osaleti uutest projektitüüpides (21), neist 1 NoE (alateemas 1.1) ja 4 IP-d (alateemades 1.1, 1.2, 2.1 ja 2.2) jõudsid läbiraakimise voo. Edukad olid ka 1 STREP (alateemas 1.1) ja 1 SSA (alateemas 3). Edukates projektides olevad Eesti partnerid on kokku taotlenud toetust üle 2,7 miljoni euro, millest peale lepingute sõlmimist võiks realselt Eestisse tulla ~ 2 miljonit eurot (-30 miljonit krooni).

Eesti-poolsete partneritena olid esitatud taotlustes Eesti Biokeskus, Tartu Ülikool, AsperBiotech, Tartu Biotehnoloogiapark ja Eesti Haigekassa.

Konkursi lõplikud tulemused peaksid selguma peale läbiraakimisevoo lõppu - loodetavasti lähikuudel.

Terje Tuisk
LifeSciHealth NCP

6rp: uued konkursid

IST programm jagab 525 miljonit eurot

17. juunil käivitus IST programmi teine projektikonkurss, mille eelarve jääb suurusjärku 525 miljonit eurot.

Neid, kellel plaan ise projekti koordineerida ning selleks otstarbeks Brüsselist kaasfinantseeringut otsida, on viimane aeg asuda partnereid otsima ning projekti kirjutama. Teised huvilised peaksid jälgima aga arvukaid partnerotsinguid, mis figureerivad SA Archimedese IRC.IT listis. Tüüpiliselt hoogustuvad partnerotsingud mõned kuud enne projektikonkursi sulgemist ning sellisel kombel on ühtlasi kõige lihtsam projektikonsortsiumitesse sisse saada.

Meeldetuletusena, 2.–4.oktoobril on Milaanos IST üritus, millel liigub samuti rohkesti partnerluspakkumisi, mistõttu IST programmist huvitatud isikud on kõik oodatud registreeruma antud üritusele. Taotluse mõistes läheb küll kiireks, kuna 15.oktoobril projektikonkurss sulgub, kuid siiski on liitumine projektikonsortsiumitega täiesti mõeldav ka paar nädalat enne lõplikku tähtaega. Lisaks on võimalik saada kontakte kolmandaks ning järgnevatiks konkurssideks.

Teise projektikonkursi raames oodatakse taotlusi järgmiste temaatikate alla:

- **Kõrgtehnoloogilised kuvarid:** orgaanilisest materjalist uue põlvkonna kuvarite loomine, kerged silmalähedased vaateterminaalid ning pilti kuvavad seinakatted;
- **Optoelektronika komponendid:** kõrgtehnoloogiliste materjalide arendamine, mikro ja nanotasemel fotooniliste struktuuride loomine ning optoelektroniliste vooluringide loomine;
- **Avatud tarkvara ja teenuste platvormid:** lisandväärtus-teenuste, hajus- ja võrgusüsteemide tarbeks avatud lähtekoodiga tarkvara loomine, vahetarkvara, arendustuge pakkuv tarkvara;
- **Kognitiivsed süsteemid:** süsteemide loomine, mis oleksid võimelised reageerima inimeste tunnetele, pilkudele, kõnele, zestidele;
- **Sisseehitatud süsteemid:** uue põlvkonna sisseehitatud süsteemide disainimine, modelleerimine ning rakendamine intelligentsetes seadmetes;
- **Mobiilsetele kasutajatele ja -töötajatele mõeldud teenused ja rakendused:** uute interoperatiivsete ja ühilduvate teenuste ja rakenduste loomine mobiilsete töökohtade tarbeks;
- **Vaba aja meediasisu platvormid:** digitaalse infosuuhela kõigi elementide integreerimiseks suunatud tegevused, mis võimaldaksid kombineerida eri formaadis infosisu ning pakkuda lõpptarbijale meelelahutuslikku elamust;
- **GRID süsteemid komplekssete probleemide lahendamiseks:** superarvutivõrkude loomine senilahendamata probleemide käsitlemiseks eri distsipliinides, k.a genoomika, keskkond, tootmine jms;
- **Riskijuhtimise parandamine:** avatud platvormide loomine keskkonnanriskide vähendamiseks ning ühiskondlike riskide (terrorismioht jms) juhtimiseks;

- **eKaasatus:** võrdsete võimaluste tagamine riskigruppidele infoühiskonnas osalemiseks.

Tõenäoliselt võiks Eesti osavõtjatele pakkuda suuremat huvi just tarkvara ning teenuseid puudutavad temaatikad, samuti loetelu teise poole valdkonnad, kus domineerivad peamiselt rakendused. Ilmselt on ka konkurents nendes valdkondades suurim, kuna esimesed valdkonnad keskenduvad rohkem suurtele IT infrastruktuuri arendavatele tegevustele.

Samas peab silmas pidama, et ülaltoodud loetelu on suhteliselt meelevaldne kokkuvõte IST 2003–2004 tööprogrammist, mistõttu vähimagi huvi korral oleks mõistlik vaadata valdkonna lõikes täpsemalt üle, millised kriteeriumid peaksid projekti puhul täidetud olema ning kas projekt on tööprogrammi poolt etteantud valdkondliku eesmärgi fookuses. Seejärel on mõistlik kontakteeruda IST rahvusliku kontaktpunktiga ning arutada võimalikku projektiideed lähemalt.

Lisaks soovitame teil olla ise proaktiivne ning käia oma valdkonna infopäeva(de)l Brüsselis (vt. www.cordis.lu/ist), kus koguneb oluline hulk partnereid otsivaid projektitegijaid, osaleda temaatilistel konverentsidel ja üritustel, konsulteerida juba kogenud Eesti partneritega, kelle kaudu on võimalusi ka ise saada väärtuslikke kontakte kogenud tegijatega. Koordinaatorina tuleks projekti koostamisel jälgida, et projekt vastaks IST programmi sisule ja ambitsioonidele, s.t. põhjalikult viia end kurssi baasdokumentatsiooniga (selle juures oleme meie teil abiks), otsida partnereid nende hulgast, kellel on piisav varasem kogemus ehk osalus edukas projektis, jälgida 'roadmap' tüüpi IST projektide kulgemist ning nende liikmete kaudu püüda IST programmi kaasatuda saada, kaasata ka standardiseerimisorganisatsioone, kuna standardite väljatöötamine on hetkel Euroopa prioriteet jne.

Võimalusi EL programmides osalemiseks pakub ka eContenti programm, kuhu kuni 2004. a maini on võimalik jooksvalt saata teostusuuringu tüüpi (feasibility - eelarvega kuni 200 000 eurot Euroopa Komisjoni poolt finantseeritud) ning suuremate projektide tarbeks avaneb eContenti viimane neljas ja ühtasi viimane kutse 15. detsembril 2003. eContenti finantseerib digitaalse infosisu kommertskasutust soosivaid projekte, kuid ka keelelise infrastruktuuri parandamist, teenuste eksporti ja avaliku sektori teenuste digitaliseerimist ning nendel baseeruvate vastavate ärimudelite väljatöötamist. Lähemalt infot eContenti programmi kohta www.cordis.lu/econtent.

Tarmo Pihl
IST NCP

sündmusi euroopas

Milaano IST2003 - kiirpilk tulevikku

Kui kuvada meieni *Philips Researchi* visioon aastast 2010, siis avaneks meile vaatepilt, kus tehnoloogia on nii miniatuurne ning integreeritud igapäevastesse objektidesse, et rutiinsetes toimingutes me õigupoolest tehnoloogiat ennast enam ei märkagi. Märkame esmajärjekorras neid võimalusi, mida tehnoloogia on suuteline pakkuma, kusjuures nende võimaluste kasutamine igapäevaelu toimingutes ei eelda meilt mingeid erilisi valdkonnateadmisi. Visioonis allub tehnoloogia inimeste soovidele ning on loomulik osa ümbritsevast elukeskkonnast.

Selline visioon samastab Philipsit paljude teiste Euroopa suurkorporatsioonidega ning antud visiooni realiseerimist toetab kõigiti ka Euroopa Komisjon oma miljarditese eurodesse küündiva innovatsioonieelarvega. Avaliku sektori poolse poliitilise ja rahalise toe aluseks on usk, et investeringud teadus- ja arendustegevusse võimaldavad maandada ettevõtete jaoks liialt suuri arendusriske ning stimuleerida neid enam panustama innovaatilistesse lahendustesse. Selliselt panustatakse ühtlasi ka Euroopa pikaajalise tehnoloogiavisiooni realiseerimisse kui ka IT konkurentsivõime kasvu tildisemalt.

Seega on innovatsioon ja innovaatilise mõtteviisi jätkusuutlik areng Euroopa jaoks võtmetähtsusega, ning seda suurema tähtsusega strateegilises IT valdkonnas. Ehk seetõttu on järkjärgult oma olulisust kasvatamas ka iga-aastane IST üritus, mis sellel aastal leiab 2.-4. oktoobril aset Milaanos.

Teadus- ja arendustegevuse valdkonnas on neid üritusi, mis on võimelised kokku tooma kuni 5000 osavõtjat üle kogu Euroopa, üksikuid. Üks sellistest ongi pikaajalise traditsiooniga IST konverents ning mess, mis on kujunenud aasta olulisimaks sündmuseks tuhandetele teadlastele, ettevõtjatele ning teistele T&A ringkondadesse kuuluvatele inimestele. IST ürituste populaarsus on tingitud eeskätt tema visioonikatest tulevikunägemustest, kuna tänase T&A tegevuse tulemusi hakatakse nägema IT turul alles lähima 4-5 aasta perspektiivis, kohati isegi kaugemas tulevikus. Nokia, Siemens, Philips ja paljud muud Euroopa juhtivad tehnoloogiafirmad on konverentsil alati esindatud, mis näitab ka tööstusringkondade suurt huvi toimuva vastu.

Seega peaks osavõtt konverentsist eeskätt huvipakkuv olema neile, keda huvitavad tehnoloogilised arengud IT valdkonnas, kuid kindlasti ka neile, kes on huvitatud sisenemast rahvusvahelistesse T&A võrgustikesse ning projektikonsortsiumitesse. On ju 6. raamprogrammi IST valdkonnas selle tegevuse tarbeks planeeritud enam kui 60 miljardit krooni, mis aastaks 2006 on kanaliseeritud just suuresti nende projektikonsortsiumite tegevustesse, kes on kõige aktiivsemad ning kogenumad IST programmi osalised.

IST2003 konverents lubab jätkata traditsioonilisel heal tasemel organiseeritusega, tuues meieni arvukaid diskussioone IT tulevikuarengutest, pakkudes auditoriumile hulgaliselt huvipakkuvaid tippesinejaid Euroopa suurfirmadest ning teadus- ja arendusringkondadest ning kaasates konverentsist ja messist osavõtjaid aktiivselt tutvumissessioonidesse. Konverentsiga paralleelselt toimub ka innovaatiliste IT lahenduste mess, millest kolm kõige innovatiivsemat ning

Euroopa jaoks suurima turupotentsiaaliga tehnoloogilist lahendust saavad Aasta IT Auhinna peavõtjateks. Ligi 10 miljoni krooni suuruse auhinna üleandmine nendele kolmele lahendusele toimub suurejoonelisel galaüritusel 2. oktoobril, st konverentsi avaõhtul. Aasta IT Auhinna käesoleva aasta nominendid on leitavad veebiaadressil www.ist-prize.org.

Selle aasta IST ürituse üheks osaks on juba IST2002 aastal positiivset vastukaja saanud 'networking' sessioonid, mille kaudu on konverentsi külastajatel võimalus kohtuda potentsiaalsete koostööpartneritega.

Reeglina on siiani igal aastal konverentsist osa võtnud ka kümned Eesti organisatsioonide esindajaid, kellel on õnnestunud seeläbi luua rohkesti uusi ja viljakaid kontakte Euroopa T&A projektides osalejatega. Seetõttu peaks üritus olema atraktiivne eeskätt neile, kel plaan olla tehnoloogiaarenduses esirinnas ning osaleda EL innovatsioonitoetuste jagamises.

Lisainfona võiks ära mainida ka seda, et paralleelselt IST2003 üritusele ja investeerimisfoorumile toimub Milaanos Euroopa üks tunnustatumaid tehnoloogiamesse SMAU 2003 <http://www.smau.it/smau2003/english/docs/flash.html>. Registreerumisel SMAUle saab IST 2003 üritusele 75 eurot odavamalt.

Lähem info IST 2003 koos konverentsi kavaga on leitav veebiaadressilt http://europa.eu.int/information_society/istevent/2003/index_en.htm. Enne 8. septembrit registreerunutele on osavõtutasu 250 eurot, peale 8. septembrit aga 300 eurot inimese kohta. Tasuta saavad konverentsile ajakirjanikud, rahvusvahelise üliõpilaskaardi omanikud ning puudega inimesed. Hinna sisse kuulub ka kohapealne toitlustamine, osavõtukutse Aasta IT Auhinna jagamisele ning konverentsimaterjalid.

Eelmisel aastal võttis IST2002 üritusest Kopenhaagenis osa ligi 4700 inimest, sel aastal oodatakse märgatavalt suuremat hulka külalisi tänu paralleelselt toimuvale SMAU tehnoloogiamessele ning Euroopa Investeerimisfoorumile, millest on lähemalt juttu järgmises kirjatükis.

Tarmo Pihl
IST ja eContenti NCP

Euroopa Investeerimisfoorum - ambitsioonikatele ja visioonikatele

30. septembrit kuni 1. oktoobrini ehk vahetult enne eelmainitud IST2003 üritust toimub Milaanos järjekordne mainekas Euroopa Investeerimisfoorum, mis on saamas peamiseks kontaktürituseks Euroopa juhtivate finantsinvestorite ning arendusressurssi ning strateegilist teadmist vajavate perspektiivikate tehnoloogiaettevõtete vahel. Foorumit organiseeritakse ühtekokku juba kümnendat ning käesoleval aastal teist korda. Eelmine Investeerimisfoorum toimus Prahas 14.-15. aprillil, millest võttis ettekandega aktiivselt osa ka üks Eesti tuntud ning kiirelt arenev IT

sündmusi euroopas

ettevõtte.

Milaanosse ootavad korraldajad seni orbiidilt väljas olnud ELi kandidaatriikide ettevõtjaid, mille tarbeks on sealsetest riikidest pärit osalejatele ette nähtud eksklusiivne hinnasoodustus. Lisaks omavad hinnasoodustust ka need organisatsioonid, kes kaaluvad osavõttu IST2003 üritusest, mis leiab aset vahetult peale Investeerimisfoorumit ehk 2.–4. oktoober 2003.

Kuna Foorumile pääseb valitud hulk huvilisi, siis toimub firmade soovivalduste aktsepteerimine korraldajate poolse valiku alusel. Kokku oodatakse foorumile 250–350 delegaati Euroopa juhtivatest investeerimisfondidest ja riskikapitaliettevõtetest ning ettevõtjaid esimest ning teist finantseerimisringi taotlevatelt tehnoloogiafirmadest. Lisaks sellele on konverentsile oodatud kõik delegaadid, kel professionaalne huvi IT ja perspektiivikate tehnoloogiate vastu, k.a riskikapitali pakkujad, ettevõtjate finantseerijad, uutest kontaktidest huvitatud firmajuhid jne.

Seekordne foorum spetsialiseerub neljale valdkonnale, mis katavad ära enamiku IT tehnoloogiate väärtusahelast: ettevõtte tehnoloogialahendused (*Enterprise Technology Solutions*), mobiilsed tehnoloogiad ja rakendused, digitaalne meelelahutus ja laivõrk, ning kõige viimaks üldised tehnoloogiad ja rakendused, mille alla võib liigitada pea kõik IT valdkonnad, mis omavad kasvupotentsiaali Euroopa turul. Registreerumine sessioonides toimubki antud valdkondi silmas pidades, mis suurendab foorumi fookuseeritust ning investorite ja ettevõtete vahelise suhtluse tulemuslikkust.

Foorumi promootoriteks on teiste seas *Wall Street Journal Europe*, *Forbes*, *Euronext*, *Technology&Finance*, *Connect* jne.

Lähem info ürituse kohta tarmop@archimedes.ee

Tarmo Pihl
SA Archimedes
IST ja eContenti kontaktisik

Infovärv teaduse rahastamisteabe juurde

- Millised muutused leiavad lähemal ajal aset Soome teadusarendustegevuse finantseerimises?
- Milliste uurimistoetuste saamiseks on võimalik kandideerida üljuhitivuse vallas?
- Millised tiivirakkude uurimist puudutavad seadusandlikud muudatused tehti äsja Saksamaal?

Vastuse neile ja paljudele teistele teaduse rahastamist ja grandiiinformatsiooni puudutavatele küsimustele saab Euroopa suurima grandiiinfot ning teaduspoliitilisi uudiseid ja suundumisi kajastava portaali *ResearchResearch.com* vahendusel.

Suhteliselt uus ja kiiresti arenev infoportaal internetiaadressiga www.researchresearch.com hõlmab mitmeid infoteenuseid, millest väike osa on tasuta kättesaadav, kuid enamusele teenustele juurdepääs eeldab litsentsilepingu sõlmimist.

Infoportaali uudiste osas on Eestisse ostetud juurdepääs rubriikidele *Research Day*, *Research Europe*. Väljaannete kirjastaja on *Research Research Limited*. Suurbritannia kirjastusel on toimetused veel Washingtonis, Brüsselis, Londonis, Sydneys ja Stockholmis.

Research Day on igal tööpäeval ilmuv uudisteväljaanne, mis edastab teadusuudised meediaväljaannetest ning valitsusasutuste ja teadusnõukogude pressiteateid. Hiljuti alustas Stockholmi uudistetoimetuse spetsiaalselt Põhjamaadele suunatud teadusuudiste edastamist igal reedel rubriigis *Research Day Nordic*.

Research Europe on suunatud laiemale paneuroopa auditooriumile ja keskendub üleeuroopalise tähtsusega teadusprogrammidele ja teaduspoliitilisele problemaatikale, sisaldab põhjalikumaid käsitlusi ja kommentaare.

Arvukate rahastajate ja rahastamisprogrammide kohta saab teavet rubriigist "*Sponsors*", rahastajate andmebaasi uuendatakse kord aastas.

Andmebaasist "*Funding opportunities*" on võimalik otsida teavet projektikonkursside kohta nii riikide, konkursside lõpptähtaegade, rahastamisprogrammide kui märksõnade ja teadusvaldkondade järgi. Andmebaasi täiendatakse iga päev.

Infoportaal on ka töökuuluste andmebaas, mida uuendatakse kord nädalas ning mis edastab teadlastele ja teadusadministratooritele teavet Suurbritannias leiduvatest vabadest töökohtadest.

Kaasaegsete infoteenuste osutamisel on heaks tavaks võimaldada kasutajal seadistada töökeskkonda vastavalt kasutaja huvidele ja vajadustele ning tellida teadistust vastavalt infovajadusele.

Andmebaasi *ResearchResearch.com* registreeritud kasutajad saavad tellida teaduspoliitilisi uudiseid ja grandipakkumisi vastavalt huvipakkuvale temaatikale otse oma postkasti. Kasutajatel on võimalus kompileerida andmebaasis sisalduvatest uudistest ja grandipakkumistest infobülletääne, millele saab lisada kommentaare ning mida võib postitada kolleegidele.

Juurdepääs infoportaalile aadressil www.researchresearch.com on Eesti suuremates ülikoolides arvutivõrgu IP-numbrite põhine ning ülikoolide arvutivõrgus viibides kasutajatunnuseid ei vajata.

Isiklike kasutajatunnuseid on vaja, kui andmebaasi soovetakse kasutada väljastpoolt ülikoolide arvutivõrku või kui soovetakse kasutada personifitseeritud töökeskkonda või teadistusteenust.

Kasutajatunnuste saamiseks peaks saatma e-kirja "Registreerun *ResearchResearch* kasutajaks" aadressile marika@utlib.ee.

Grandiiinfo andmebaas valiti välja Tartu Ülikooli Teadus- ja arendusosakonna poolt, selle ost sai teoks ülikoolide ja SA Archimedese koostöös Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsiumiga ELNET.

Marika Meltsas
SA Archimedes
Teaduse infrastruktuuri programme NCP

6rp: esimesed kokkuvõtted

Toidu kvaliteet ja ohutus

Toidu kvaliteedi ja ohutuse valdkonnas oli taotluste esitamise esimene tähtaeg käesoleva aasta aprillis. Praeguseks on tulemused teada ja käib ettevalmistus esimeste lepingute sõlmimiseks ning uue, 2004. aasta tööprogrammi koostamine.

Kõigepealt eelmisest konkursist. Meeldetuletuseks, et välja oli kuulutatud projektikonkurs 26 erineval teemal ning lisaks eritoetustegevuste (SSA) projektidele. Kuna kuuendas raamprogrammis on kasutusel uued instrumendid (NI) - integreeritud projektid (IP) ja tippkeskuste võrgustikud (NoE), oli tööprogrammis eristatud teemati, millise instrumendi taotlusi oodatakse. Nn traditsioonilistele instrumentidele (TI) oli avatud 11 teemat indikatiivse eelarvega 32 mln eurot ning NI-dele 15 teemat eelarvega 128 mln eurot. SSA projektidele oli eraldatud 7 mln eurot.

TI taotlusi laekus kokku 75, neist enamus - 69 - olid sihtotstarbelised eriprojektid (STREP), ülejäänud koordineerimistegevused (CA). Keskmiselt taotleti STREP-i taotlusega Komisjonilt 2,7 mln eurot ja CA taotlusega 1,1 mln eurot. Populaarsemateks teemadeks osutusid "bioloogilise tõrje meetodil põhinev taimekasvatuse" 26 taotlusega ja "toitumise ja elustiili mõju tervislikule vananemisele" 13 taotlusega. Seevastu teemadel "uendtoidu riski hindamise strateegiade väljatöötamine ja arendamine" ja "haiguste riski võrdlus linnukasvatuse vaba- ja puurispidamisel" oli kummalgi vaid üks taotlus.

TI taotluste hindamine toimus nagu eelmiseski raamprogrammis, so siis üheastmelisena. Hindamisel ületas künnise - selleks oli 21 punkti - kokku 33 taotlust. Hindamisest veel niipalju, et hinnati temaatikale vastavust, projekti päevakohasust ja mõju, teaduslikku taset, konsortsiumi koosseisu, projektijuhtimise taset ja ressursside kasutamist; teadusliku taseme kriteeriumi künniseks oli 4, kõigil ülejäänutel 3. Künnise ületanud taotluste pingereast otsustati rahastada 12 paremat projekti kogueelarvega 31,4 mln eurot. Nende 12 rahastatava projekti hulgas on 11 STREP-i ja 1 CA, kaetud on konkursil olnud 11 teemast 9 (sobivat projekti rahastamiseks ei olnud linnukasvatuse eelpoolnimetatud teemal ning mahepõllunduse modelleerimise teemal). Märkima peaks siinjuures, et pingerida moodustati kõigi teemade peale ühiselt, mitte teemade kaupa.

NI taotlusi laekus konkursil avatud olnud 15 teemal kokku 103 - selline suhteliselt suur ületaotlemine tuli üllatusena kõigile ning tegi hindajate töö pingelisemaks ja keerulisemaks. Põhjuseks võib olla kogemus suurte projektide kokkupanemisel - nimelt prooviti ka just toidu ja toitumise valdkonnas *Quality of Life*'i programmis suurte, mitmest väiksemast alamprojektist koosnevate konsortsiumite moodustamist. Mitmel juhul osutus see ka õnnestunuks. Esitatud 103 taotlusest vastasid nõuetele 93 - küllalt hea tulemus arvestades, et tegemist on uute instrumentidega. Neist 69 oli IP taotlust ja 24 NoE taotlust. Keskmise taotlus oli IP-del 11,8 mln eurot ja NoE-del 14,3 mln eurot. Populaarsemateks osutusid konkurentsituul teemad "Mahepõllundus: ohutuse ja kvaliteedi kindlustamine kogu tootmistsükli jooksul" ning "Usaldusväärsete jälgitavuse meetodite ja süsteemide arendamine" mõlemad 18

taotlusega. Leigem oli huvi teemade "Üle-euroopaline toidu andmebaas" ja "Peremees-patogeen interakstioonide genoomika loomadel" kumbki 2 taotlusega.

NI taotluste hindamine oli mitmeastmeline: kõigepealt tutvusid eksperdid taotlustega kodus (kuigi hindamist jälgitud sõltumatute ekspertide arvates oli taotluste arv ja nende läbivaatamiseks antud aeg disproportsioonis), seejärel hinnati taotlusi konsensuskomisjonide poolt ning lõppotsuse tegi paneel. NI taotlusi hinnati erinevalt IP-de ja NoE-de lõikes. IP taotluste hindamise kriteeriumid olid samad, mis TI-de puhulgi, ainult et künniseks oli 24 palli. NoE-de taotluste hindamise kriteeriumiteks olid teemale vastavus, projekti aktuaalsus ja mõju, partnerite tase, integreerimise tase ja koostöövõrgustiku ülesehitus ja juhtimine. Künniseks NoE-de hindamisel oli 20 palli. Künnise ületas kokku 25 NI-de taotlust. Arvestades konkursi eelarvet saanuks rahastada vaid 7 taotlust, kuid kuna kõrgetasemelisi taotlusi on enam (ja joone tõmbamine on väga raske, kuna koguhinde erinevus on vaid 0,5 punkti), tegi Komisjon ettepaneku rahastada siiski pingereas 12 esimest projekti. Lisaraha ei tuleks mitte järgnevate konkursside arvelt, vaid nõ ettenägematutest allikatest (EFTA-lt ja assotsieerunud maade liikmemaksudest näiteks). Kokku rahastatakse siis 6 IP-d ja 6 NoE-d kogueelarvega 168 mln eurot. Muide taotlevad need rahastatavad projektid kokku 244,2 mln eurot - vähendus seega keskmiselt 30%. NI-de taotlused paistsidki silma väga julgete eelarvetega - keskmiselt oli arvestatud ju grandiks ühele projektile 10 kuni 15 mln eurot, taotleti aga keskmiselt ca 20 mln eurot.

Konkursil avatud 15 teemast sai rahastamisväärse projekti 12. Sobivat projekti ei olnud teemadel "Üle-euroopaline toidu andmebaas", "Taimede koostise ja metabolismi analüüs lõpptoote kvaliteedi optimeerimiseks" ja "Usaldusväärsete jälgitavuse meetodite ja süsteemide arendamine" (*sic!* - oli see ju üks enamtaotletud teemadest).

Eritoetustegevuste projektidele oli eelarves ette nähtud 7 mln eurot. Konkursile laekus 31 taotlust kogueelarvega 19,3 mln eurot. Hindamine toimus sarnaselt TI-de hindamisega. Künnise ületas 12 taotlust ja kõik need otsustati ka rahastada kogueelarvega 6,9 mln eurot.

Järgnevalt sellest, kuidas Eesti grupid osalesid ja peab kohe ütleva, et jõudsin kõige kurvema osa juurde. Rahastatud sai Eesti osalusega taotlustest vaid üks eritoetustegevuste projekt, kuid need on teada sellised, mis rahaliselt otseselt teadustegevust ega innovatsiooni ei toeta. Aga teiselt poolt jälle, edukuse protsent Eesti osalusega taotlustel oli 33. Siit moraal: taotlusi esitamata ei saa ka rahastatud projekte. Üldse olid eestlased veel osalised ühes NoE taotluses ja ühes STREP-i taotluses. Aktiivsuses jäime naabritega võrreldes tugevalt alla: Leedust näiteks oli NI-de taotlustes osalemisi 5 ning Lätist samuti 5.

Milles võib siis küsimus olla? Viienda raamprogrammi samades valdkondades (toit, toitumine, põllumajandus) oldi ju küllalt edukad. Võib olla, et selles ongi küsimus, et enamusel, kes tahavad ja on võimelised Euro-projektides osalema, on projektid eelmisest raamprogrammist käimas ja

6rp: esimesed kokkuvõtted

leitakse, et uute peale on vara mõelda. Ja selle või järgmise aasta lõpus, kui eelmised projektid lõpevad, hakatakse alles uue järele vaatama. Teine põhjus on muidugi see, et meie, nagu ka teiste Ida-Euroopa maade, teadlased on lääne kolleegidele vähe tuntud ja ega siis ka mingit usaldust tekkinud ei ole.

Tegelikult on kõigi kandidaatriikide olukord suhteliselt nutune. Selle tõestuseks paar arvu: NI-de rahastatud taotlustes osaleb partnerina 334 liikmesriikide, 26 kandidaatriikide ja 43 kolmandate riikide partnerit, protsendiline suhe seega 83%:6,5%:10,7%. TI-de lõikes on olukord peaaegu sama, arvud vastavalt 134 (82,7%), 17 (10,5%) ja 11 (6,8%). SSA-de puhul on olukord mõneti parem, arvud vastavalt 51 (50,5%), 33 (32,7%) ja 17 (16,8%). Aga viimane on seletav ka sellega, et SSA-de konkursil oli üheks neljast prioriteedist kandidaatriikide kaasamise tõhustamine ning kes seal siis veel partneriks peaks olema kui mitte kandidaatriikide organisatsioonid. NI-de konkursil oli kandidaatriikidest absoluutarvudes edukamad Poola (11 osalust), Ungari (7) ja Tsehhi (4), suhtarvudes (rahastatud partnereid milj elaniku kohta) oli esikolmik Ungari (0,70), Läti (0,42) ja Tsehhi (0,39). TI-de esikolmikud on järgmised: absoluutarvudes Poola (6), Tsehhi (3), Ungari ja Slovakkia (2); suhtarvudes Slovakkia (1,00), Tsehhi (0,29) ja Ungari (0,20). Neli kandidaatriiki (Küpros, Malta, Eesti ja Leedu) pidid leppima üksnes SSA projektidega. Võrdluseks võiks tuua ka edukamad ja vähem-edukamad liikmesriigid saamaks selgemat pilti erinevustest. NI-des olid suhtarvudes edukaimad Taani (4,34) ja Madalmaad (2,55) ning autsaidereitiks Kreeka (0,29) ja Saksamaa (0,39); TI-des edukaimad Iirimaa (1,62) ja Rootsi (1,58) ning autsaidereitiks Portugal (0,10) ja Prantsusmaa (0,14).

Kuigi vahel läksid toonid vägagi pessimistlikuks, jätkaks nüüd optimistlikumalt tuleviku teemadel ja nimelt järgmisest konkursist. Kuigi tööprogramm pole veel kinnitatud ega konkurss välja kuulutatud, on üldjoontes plaanid juba peetud. Tööprogramm kinnitatakse lõplikult oktoobri alguses, selleks ajaks on kõik detailid selgeks saanud. Praeguse seisuga kuulutatakse projektikonkurss välja novembri keskpaiku ning taotluste esitamise tähtaeg on veebruari keskel 2004. Eelarveks on plaanitud peaaegu 200 mln eurot, millest 75% nähakse ette NI-dele, 20% TI-dele ning 5% SSA-dele.

Täpsed teemad, millistel konkurss välja kuulutatakse, selguvad tööprogrammi kinnitamisel. Ettepaneku kohaselt oleksid konkursile tulevad teemad järgmised:

I Kogu toiduahel:

- (1) veiseliha ja tooted sellest; (2) linnukasvatuse tooted.

II Toiduga seotud haiguste ja allergiate epidemioloogia:

- (1) üle-euroopaline toidu andmebaas (eelmisel konkursil ei õnnestunud sobivat projekti rahastamiseks leida); (2) toiduallergia epidemioloogia; (3) geen - toitainete interaktsiooni roll ülekaalulisuse kujunemisel; (4) täiskasvanud elanikkonna toitumuslikud harjumused ja elustiil Euroopas.

III Toidu mõju tervisele:

- (1) kuidas mõjutab toitumine lapse-eas tervislikku seisundit elu jooksul; (2) soolestiku tervis - toit, mikroobid ja immuun-süsteem; (3) teraviljade kvaliteedi parandamine ja toiteväärtuse ning tervislikkuse tõstmine.

IV Jälgitavus kogu toidu tootmisprotsessi jooksul:

- (1) usaldusväärsete jälgimise meetodite ning süsteemide arendamine (eelmisel konkursil ei õnnestunud sobivat projekti rahastamiseks leida).

V Analüüsi-, määramise ja kontrolli meetodid:

- (1) keemiliste saasteainete seire ja vältimine toiduainetes - uued lähenemisviisid; (2) toiduga levivate patogeensete mikroorganismide odavate kontrolli ja ennetamise strateegiate väljatöötamine; (3) odavate riski juhtimise ja jälgitavuse vahendite väljatöötamine zoonootilistele agensidele ning meresaadustes biotoksiinidele.

VI Ohutumad ja keskkonnasõbralikud tootmise meetodid ja tervislikumad toiduained:

- (1) taimede koostise ja metabolismi analüüs lõpp-saaduse kvaliteedi parandamiseks (eelmisel konkursil ei õnnestunud sobivat projekti rahastamiseks leida); (2) mullastiku mikrofloora kujundamine ohutuks tootmiseks biotilise ja keskkonnast tuleneva stressi tingimustes; (3) taimestiku mitmekesisuse kasutamine vähendamaks haiguste ohjeldamiseks kasutatavate kemikaalide hulka; (4) farmiloomade (k.a kalade) immunoloogilise seisundi parandamine paremaks haiguste ennetamiseks; (5) flavonoidid puu- ja köögiviljades - nende mõju toidu kvaliteedile, tervislikkusele ja toiteväärtusele; (6) toidutööstuse orgaaniliste jäätmete taaskasutamine ja väärtustamine; (7) jätkusuutlik akvakultuur - kõrge kvaliteedi ja ohutuse kindlustamine; (8) sigade circoviiruslikud haigused; (9) kooseksisteerimine GMO-dega ja nende jälgitavus toiduahelas; (10) geneetilise resistentsuse kasutamine vahendina taime patogeensete viiruste ohjeldamiseks.

VII Loomasööda mõju inimese tervisele:

Selles valdkonnas avatud teemasid ei ole.

VIII Keskkonnast tulenevad ohud tervisele:

- (1) puberteedi algust mõjutavad keskkonnast tulenevad ja endogeensed faktorid; (2) keskkonna mõju vähi tekkimisele, toitumine ja individuaalne vastuvõtlikkus; (3) toit ja viljakus; (4) patogeenid joogivee allikates.

Täpsemalt muidugi juba siis, kui tööprogramm on kinnitatud ja projektikonkurss välja kuulutatud. Kuid just praegu võib olla viimane hetk sobivate partnerite / konsortsiumide otsimiseks.

6rp kontaktisikud

LifeSciHealth NCP*	Terje Tuisk terje@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 7 300 333 Fax +372 7 300 336
IST NCP	Tarmo Pihl tarmop@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 7 300 329 Fax +372 7 300 336
NMP NCP	Hillar Toomiste hillar.toomiste@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 7 300 320 Fax +372 7 300 336
Aerospace NCP	Hillar Toomiste hillar.toomiste@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 7 300 320 Fax +372 7 300 336
Food NCP	Meelis Sirendi meelis@etf.ee	SA Eesti Teadusfond Kohtu 6, 10130 Tallinn	Tel +372 6 998 855 Fax +372 6 450 701
Sustdev NCP	Maria Habicht mari@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 7 300 327 Fax +372 7 300 336
Knowledge Society NCP	Ülle Must ylle@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 7 300 330 Fax +372 7 300 336
NEST NCP	Hillar Toomiste hillar.toomiste@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 7 300 320 Fax +372 7 300 336
SME NCP	Argo Luik argo.luik@eas.ee	Ettevõtlike Arendamise Sihtasutus Roosikrantsi 11, 10119 Tallinn	Tel +372 6 279 705 Fax +372 6 279 427
INCO NCP	Ülle Must ylle@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 7 300 330 Fax +372 7 300 336
Co-ordination NCP	Rein Kaarli rein.kaarli@hm.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 7 350 213 Fax +372 7 300 336
Innovation NCP	Egert Valmra egert.valmra@eas.ee	Ettevõtlike Arendamise Sihtasutus Roosikrantsi 11, 10119 Tallinn	Tel +372 6 279 706 Fax +372 6 279 427
Mobility NCP Human resources & mobility	Kristin Kraav kristin@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 7 300 337 Fax +372 7 300 336
Mobility NCP Research infrastructures	Marika Meltsas marika@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 7 300 323 Fax +372 7 300 336
Riiklik koordinaator	Rein Kaarli rein.kaarli@hm.ee	Haridus- ja Teadusministeerium Munga 18, 50088 Tartu	Tel +372 7 350 213

* NCP – National Contact Point

ISSN 1406-6688

EUROOPA LIIDU INNOVATSIOONIKESKUS

SA Archimedes
Väike-Turu 8, 51013 Tartu
Tel (07) 300 324
Fax (07) 300 336
E-post irc@irc.ee
http:// www.irc.ee/

Toimetas
Rein Kaarli
kaarli@hm.ee

Kasulikud lingid:

6RP projektikonkursid

<http://fp6.cordis.lu/fp6/calls.cfm>

Community R&D Information Service

<http://www.cordis.lu/fp6/>

Eesti 6RP kontaktorganisatsioon

SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus

<http://www.irc.ee/>

6RP Euroopa Komisjoni Teaduse Peadirektoraadi veebis

http://europa.eu.int/comm/research/fp6/index_en.html